

Tadeusz Januszewski

Z działalności Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie

---

Biuletyn Polonistyczny 20/4 (66), 77-80

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- czyta różnego rodzaju książki. Nie są to zamierzenia proste ani problemy łatwo poddające się badawczej penetracji. Niemniej podjęcie ich jest konieczne, bowiem bez tego rodzaju danych nie sposób wyjaśnić socjo-kulturowego znaczenia książki, ukazać jej miejsca w obrazie kultury współczesnej.

Dr Janusz Ankudowicz

Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM LITERATURY IM. ADAMA MICKIEWICZA W WARSZAWIE

Sprawozdanie z działalności Muzeum Literatury ukazało się dotychczas w "Biuletynie Polonistycznym" dwukrotnie: pierwsze (BP 1974, z. 53) stanowiło podsumowanie, z konieczności bardzo skrótowe, ponad 20-letniej działalności Muzeum Mickiewicza, a następnie Muzeum Literatury; drugie (BP 1976, z. 62) obejmowało okres od początku roku 1974 do lata 1976. Obecnie, przechodząc do systematycznych, rocznych sprawozdań, należy powiedzieć o działalności Muzeum w okresie do 1 sierpnia 1977 r.

Prace Muzeum biegły zawsze dwutorowo: obejmowały, z jednej strony - gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów, z drugiej - wystawy, wieczory i inne formy działalności naukowo-popularyzatorskiej.

Spośród tych ostatnich należy przede wszystkim wymienić ekspozycję poświęconą Słowackiemu pt. "W ogniach - w szelestach - w zachwyce- niach - w śpiewie", włączoną do programu Warszawskiej Jesieni Poezji 1976, a otwartą 20 września 1976 r. Twórczość poety prezentowana jest na tej wystawie - na przykładzie niektórych utworów - środkami teatralnymi, przy szczególnie rozbudowanej scenografii, a prócz tego poprzez oryginalne malarstwo (np. Jacka Malczewskiego). Ponadto czynna jest w Muzeum (czerwiec - sierpień 1977) wystawa rysunków dzieci rosyjskich zatytułowana "Puszkini oczami dzieci", nadesłana przez Muzeum Puszkina w Moskwie.

W dalszym ciągu trwają przygotowania do otwarcia nowej, stałej wystawy mickiewiczowskiej, co wiąże się z mającymi nastąpić wcześniej pracami remontowo-adaptacyjnymi części pomieszczeń muzealnych. Ekspozycję mickiewiczowską zastąpi czasowo wystawa poświęcona "Panu Tadeuszowi", której otwarcie planuje się w 122 rocznicę śmierci poety – 26 XI 1977 r. W ramach tegorocznej Warszawskiej Jesieni Poezji pokazana zostanie w Muzeum ekspozycja plastyczna Jacka Reszетки poświęcona wybranym utworom K. I. Gałczyńskiego, a w grudniu – wystawa o Włodzimierzu Majakowskim, zorganizowana przez ZSRR i eksponowana w wielu krajach Europy.

Muzeum Literatury organizuje jednak wystawy nie tylko we własnej siedzibie: w listopadzie 1976 r. pokazana została w Teatrze im. Wachtangowa w Moskwie – w związku z tamtejszą premierą "Lata w Nohant" Iwaszkiewicza – wystawa poświęcona pisarzowi, przygotowana głównie w oparciu o jego prywatne zbiory, oraz wystawa polskiego plakatu teatralnego z lat 1970–1976. W ramach Dni Literatury Polskiej na Ukrainie prezentowana była – od 19 IV do 14 V 1977 r. – w Centralnym Państwowym Archiwum-Muzeum Literatury i Sztuki USRR w Kijowie materiałowa wystawa "Od Mickiewicza do Przybosa", ukazująca twórczy dorobek najwybitniejszych pisarzy polskich ostatnich 150 lat. W czerwcu 1977 r. Muzeum Literatury zorganizowało w Białej Podlaskiej wystawę poświęconą "Kwadrydze", traktowaną jako uzupełnienie uroczystości w 50-lecie powstania tego pisma, którego pierwsze numery były właśnie tam drukowane.

• Muzeum Literatury kontynuuje – realizowany od kilku lat i cieszący się dużym zainteresowaniem słuchaczy – cykl "Wieczorów pamięci". W ostatnim roku zorganizowano wieczory: Cezarego Jellenty, Rosy Bailly (z pokazem), H. Laxnessa (z pokazem) i Stanisława Pięta (połączony z wręczeniem nagrody imienia poety). Ponadto odbył się wieczór poezji Adama Mickiewicza – w wyborze i interpretacji Zofii Małynicz, oraz koncert poezji wraz z prezentacją fotografii pt. "Dla mnie Paryż" w wykonaniu Ryszarda Ostromęckiego.

Cykl "Wieczorów pamięci" oraz organizowanie nowych wystaw – już od paru lat – na dni Warszawskiej Jesieni Poezji są wynikiem bliskiej

współpracy ze Związkiem Literatów Polskich. W ramach Jesieni Poezji odbywają się także niekiedy w salach Muzeum spotkania i wieczory poezji: 23 IX 1976 r. odbyło się spotkanie z Tadeuszem Różewiczem, na którym poeta czytał obszernie fragmenty swej sztuki "Odejście głodomora".

Rozwija się także współpraca Muzeum Literatury z muzeami literackimi za granicą: Muzeum Puszkina w Moskwie, Muzeum Petőfiego w Budapeszcie, a od roku – z Muzeum Goethego w Weimarze i Muzeum Historii Miasta Drezna w Dreźnie. Niezależnie od wymiany wystaw, pracownicy Muzeum korzystają z możliwości wyjazdów, dających okazję poznania działalności i osiągnięć analogicznych muzeów zagranicznych. Wyjazdy takie połączone są zwykle z odczytami.

Od kilku miesięcy działa w Muzeum Literatury nowy, dwuosobowy Dział Foniczny. Program Działu, który przejął dotychczasowy zasób taśm i płyt (blisko 300 pozycji), przewiduje przede wszystkim gromadzenie nagrań wypowiedzi pisarzy współczesnych (dotychczas 20 nagrań).

Zbiory Muzeum Literatury wzbogaciły się w minionym roku o kilka cennych archiwów. Należy wśród nich przede wszystkim wymienić archiwum, bibliotekę i pamiątki po Julianie Tuwimie, znajdujące się w Muzeum od 1964 r. jako depozyt, a ostatnio przekazane na własność przez żonę i córkę poety. Przejęto również pozostałą część archiwum K. I. Gałczyńskiego: utwory literackie ofiarowała kilka lat temu żona poety, Natalia, a po jej śmierci córka przekazała do Muzeum resztę papierów po ojcu. Biblioteka poety i pamiątki po nim, znajdujące się czasowo w Muzeum Literatury, eksponowane będą w przyszłości w Muzeum Gałczyńskiego w Praniu na Mazurach. Ponadto duże archiwum literackie z ostatnich 10 lat przekazał jako depozyt Jan Brzękowski; Tadeusz Różewicz ofiarował wiele swych rękopisów, a Marina Bersano Begey – blisko 250 listów Władysława Mickiewicza do Atillio Begeya oraz towianika, m.in. obraz Walentego Wańkowicza "Ecce homo".

Wśród nabytków z ostatniego roku znajdują się m.in.: rękopisy wierszy i "Hioba" Kazimierza Brodzińskiego, 3 listy Zygmunta Krasińskiego i 10 Wincentego Krasińskiego, pierwsza część wielkiego zespołu listów Henryka Sienkiewicza do Marii Babskiej, fragment przedwojennego archi-

wum Czesława Straszewicza, wiersze Juliusza Krzyżewskiego. Posiadany fragment archiwum Zofii Nałkowskiej powiększył się o 27 legitymacji i zaświadczeń.

Do najcenniejszych nabytków biblioteki muzealnej należą: "Virgilli Maronis Opera" – egzemplarz wręczony F. Skarbkowi w 1808 r. przez Najwyższą Izbę Edukacji Publicznej, z podpisami Staszica, Kopczyńskiego, Lindego i innych; dzieła J. Słowackiego i S. Wyspiańskiego z dedykacjami autorów; 3 druki konspiracyjne: K. K. Baczyńskiego, Cz. Miłosza i T. Borowskiego; 110 wol. książek z biblioteki Józefa Jedlicza-Kapuścieńskiego z licznymi dedykacjami; prawie komplet czasopism "Kwadryga" i "Nowa Kwadryga".

Dział Sztuki i Dokumentacji powiększył swe zbiory o akwarelę Aleksandra Orłowskiego "Tatar na koniu" (ok. 1800 r.), ilustracje Z. Pronaszki do "Powsinóg beskidzkich" Zegadłowicza, obraz olejny Stefana Popowskiego "Anelli" (ok. 1907 r.), 20 karykatur pisarzy polskich rysowanych przez Edwarda Głowackiego w latach 40-ych i 50-ych, rzeźbę F. Strynkiewicza "Oczyszczenie" (ilustracja do wiersza T. Różewicza). Powiększyły się też sukcesywnie gromadzone kolekcje prac plastycznych S. I. Witkiewicza i B. Schulza. W grupie pamiątek po pisarzach wyróżnia się zielnik Elizy Orzeszkowej.

Mgr Tadeusz Januszewski

Kustosz Muzeum Literatury

VII OLIMPIADA LITERATURY I JĘZYKA POLSKIEGO*

W połowie lipca 1977 r. wszystkie uczelnie w kraju ogłosiły listy kandydatów przyjętych na studia. Wśród nich znaleźli się laureaci 11 olimpiad przedmiotowych oraz "prymusi" wytypowani przez szkoły.

O ile co do przywilejów "prymusów" badania są podzielone, to nikt

---

* Zob. BP, z. 50, s. 81-87; 61, s. 87-94.